

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 165/2014-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“, Šarkaň, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou, Jakubovo námestie 9, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 35/2005, za účasti Okresného súdu Bratislava III, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“, na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 35/2005 porušené bolo.

2. Obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“, p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“, trovy konania v sume 501,58 € (slovom päťstojeden eur a päťdesiatosem centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Jany Fridrichovej, Jakubovo námestie 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 165/2014 z 13. marca 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“ (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“ alebo „navrhovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 35/2005 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Vo zvyšnej časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie označeného práva postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Cob 242-243/2009 a sp. zn. 2 Cob 474/2011, bola sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietnutá.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 20. decembra 2004 podala okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu proti žalovaným v 1. a 2. rade, pričom po podaní odporu proti platobnému rozkazu bola vec vedená pod sp. zn. 26 Cb 35/2005 (neskôr pod sp. zn. 26 Cb 12/2013).

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v jej právnej veci právoplatne skončené.

Sťažovateľka v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 6 000 € a úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr. 3806/2013 (doručeným ústavnému súdu 11. novembra 2013), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Vo vzťahu ku konaniu Okresného súdu Bratislava III je možné posudzovať iba úkony, ktoré boli predmetom prvostupňového súdneho konania. Ako vyplýva z prehľadu jednotlivých procesných úkonov žaloba napadla dňa 20. 12. 2004 a po vykonanom dokazovaní, ktoré bolo čiastočne komplikované nutnosťou vykonávania dôkazov prostredníctvom dožiadaného súdu ako i skutočnosťou o prerušení konania, resp. samotnými žiadosťami navrhovateľa o vyčkanie na rozhodnutie najvyššieho súdu v podobnej veci, súd vyhlásil prvostupňový rozsudok dňa 22. 04. 2009. Proti uvedenému rozsudku bolo podané odvolanie a v čase od 10. 08. 2009 do 14. 06. 2010 prebiehalo odvolacie konanie, keď Krajský súd v Bratislave zmenil prvostupňové rozhodnutie, meritórne vec rozhodol a vec nadobudla právoplatnosť dňa 23. 06. 2010. V nadväznosti na toto rozhodnutie bolo podané dovolanie a v čase od 02. 09. 2010 do 30. 08. 2011 prebiehalo dovolacie konanie, v ktorom bolo zrušené meritórne rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave a vec bola vrátená opätovne do odvolacieho konania. Odvolacie konanie prebiehalo na Krajskom súde v Bratislave od 23. 11. 2011 do 22. 01. 2013, kedy krajský súd vrátil spis prvostupňovému súdu na nové prejednanie veci. Následne uznesením Okresného súdu Bratislava III zo dňa 13. 05. 2013 pre späťvzatie návrhu bolo konanie zastavené. Z pohľadu Okresného súdu Bratislava III poukazujem predovšetkým na to, že vo veci prvostupňový súd vyhlásil rozsudok dňa 22. 04. 2009. Následne prebiehalo vo veci prakticky od 10. 08. 2009 až do 22. 01. 2013 najskôr odvolacie a v nadväznosti na to dovolacie konanie, na ktoré Okresný súd Bratislava III nemal žiadny vplyv, resp. v tejto

časti iba doručoval súdne rozhodnutia v lehotách, ktoré nemožno považovať za prietahy v konaní. Následne po vrátení spisu bolo konanie zastavené.

Okrem toho navrhujem ústavnému súdu, aby pri svojom rozhodovaní zväzil najmä tú okolnosť, že predmetom konania je reálne plnenie zo zmluvy, ktorého sa domáhal navrhovateľ žalobou zo dňa 20. 12. 2004. Navrhovateľ, ktorým je zároveň sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukazuje na to, že jeho právne postavenie je neisté a to v sťažnosti, ktorú doručil ústavnému súdu dňa 06. 03. 2013, pričom z obsahu spisu je zrejmé, že dňa 01. 03. 2011 suma, ktorá je predmetom nároku, bola zo strany odporcu v rámci výkonu rozhodnutia zaplatená a sťažovateľ už na odvolacom pojednávaní dňa 24. 01. 2012 zobral v celom rozsahu žalobu späť. Z tohto možno vyvodiť záver, že právne postavenie sťažovateľa – navrhovateľa z pohľadu žalovaného nároku nie je už vôbec neistým, nakoľko jeho nárok zanikol splnením dňa 01. 03. 2011. Z uvedeného dôvodu bolo i konanie uznesením prvostupňového súdu zo dňa 13. 05. 2013 zastavené. V tejto súvislosti poukazujem i na to, že pokiaľ by nedošlo k zastaveniu konania pre späťvzatie návrhu, muselo by dôjsť bez ďalšieho k zamietnutiu návrhu vzhľadom na to, že nie je možné navrhovateľovi priznať sumu, ktorá mu už bola uhradená. “

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľka zaujala stanovisko v podaní (doručenom ústavnému súdu 30. apríla 2014), v ktorom okrem iného uviedla:

«V prvom rade treba zdôrazniť na akej skutočnosti spočíva pertraktovaná ústavná sťažnosť. Je síce pravdou, že sťažovateľkin dlžník (a. s. Levické mliekárne) zaplatil pod tlakom exekúcie v marci 2011, no v merite veci pretrváva stav právnej neistoty. A to je v danej afére kritický fenomén. Proces, ktorý sa začal v decembri 2004 (podaním predmetnej žaloby), je dnes „len“ v štádiu odvolacieho konania na Krajskom súde Bratislava (pod č. 2 Cob 474/2011). Je tomu tak preto, lebo:

OS Ba III rozhodol v prvom stupni až dňa 22. 04. 2009 [teda istotne nad časovým „limitom“ – ved’ lehotu presahujúcu obdobie troch rokov považuje ÚS SR za neakceptovateľnú na riešenie akejkoľvek zložitej právnej otázky (III. ÚS 62/2006, II. ÚS 12/2004, I. ÚS 10/2000). Také obdobie súdneho konania nemožno hodnotiť ako efektívne vedenie súdneho procesu – III. ÚS 9/2000. ÚS SR spresnil, že konanie, ktoré nad tento rámec trvá na súde prvého stupňa bez rozhodnutia vo veci samej, možno považovať

za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Zdlhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutého účastníka konania pred všeobecným súdom do tej miery, že sa jeho právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate].

OS Ba III pritom rozhodol vecne chybné a popritom urobil (toleroval) vážnu procesnú chybu pri vypočúvaní svedka M. Z. Špeciálne tou argumentoval KS Ba, keď sa dňa 20. 11. 2012 rozhodol, že druhý raz zruší rozsudok OS Ba III č. 26 Cb 35/2005 z 22. 04. 2009. Dá sa teda istotne povedať, že nebol naplnený obsah sťažovateľovho ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Nestačí, aby všeobecné súdy vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/1998, II. ÚS 157/2002, I. ÚS 76/2003, III. ÚS 29/2003, III. ÚS 239/2006). K vytvoreniu „stavu právnej istoty“ dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ – II. ÚS 26/1995, III. ÚS 87/2002, III. ÚS 127/2003.

Ak dnes a v predmetnej súvislosti už nekomentujeme absurdnosť existencie dvoch diametrálne protichodných rozhodnutí KS Ba (na tej istej faktografickej právnej báze), tak sme nerezignovali ale redukovali sme sa do účelovosti. Tento moment aj istým spôsobom (hoci skreslene) vníma predseda OS Ba III JUDr. T. Michálek, keď hovorí, že ústavnú sťažnosť sme podali účelovo a jediným motívom môže byť iba získanie finančného zadosťučinenia. Je potrebné zamyslieť sa: Prvou otázkou je, či je vôľou sťažovateľovi odňať ochranu čl. 12 ods. 4 Ústavy SR. Druhým momentom je fakt, že ústavná sťažnosť je per se účelovým podaním. Tretím momentom je predsedom OS Ba III JUDr. T. Michálkom insinuoovaná „ziskuchtivosť“, keď žiadame o priznanie finančného zadosťučinenia.

Hlavným naším cieľom je dosiahnutie právnej istoty v predmetnej kauze. Už sme uviedli (a to nesmie vedeniu OS Bratislava III uniknúť), že spor je dodnes otvorený! Sekundárne smerujeme k priznaniu finančného zadosťučinenia. Uplatnenie je právom sťažovateľa – priznanie je možnosťou ÚS SR v rámci jeho kompetencie. V tomto smere je názor vedenia všeobecného súdu (porušovateľa) viac menej irelevantný.»

Ďalej sťažovateľka uviedla:

«Chceme ešte upriamiť pozornosť štvrtého senátu ÚS SR na výstižnú pozíciu ÚS SR (vyjadrenú v podobných súvislostiach napr. v Náleze č. I. ÚS 663/2013 z 05. 03. 2014).

Citujeme: „súd nekonal koncentrovane a bez zbytočných prietáhov. Vzhľadom na uvedené nepovažoval Ústavný súd za potrebné poukazovať na jednotlivé obdobia nečinnosti okresného súdu, pretože celková doba takmer sedem rokov (poznámka: v našom prípade ide o desať rokov), počas ktorej vec sťažovateľa nie je právoplatne skončená, sama o sebe osvedčuje dôvodnosť podanej sťažnosti.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 26 Cb 35/2005 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

- 20. decembra 2004 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu proti žalovaným v 1. a 2. rade,
- 3. januára 2005 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľku, aby spresnila podaný návrh na začatie konania,
- 26. januára 2005 okresný súd vydal vo veci platobný rozkaz, proti ktorému podali odpor žalovaní v 1. aj 2. rade (8. februára 2005, resp. 15. februára 2005),
- 22. februára 2005 okresný súd uznesením uložil žalovaným v 1. a 2. rade zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor,
- 6. júla 2005 po predložení uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 K 223/2004 z 22. marca 2005 o vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného v 1. rade okresný súd uznesením prerušil napadnuté konanie,
- 19. októbra 2005 okresný súd uznesením rozhodol, že konanie proti žalovanému v 2. rade nevyklučuje na samostatné konanie,
- 29. júna 2006 okresný súd na základe návrhu sťažovateľky uznesením zastavil konanie proti žalovanému v 1. rade,
- 12. septembra 2006 v dôsledku podaného odvolania žalovaným v 2. rade okresný súd predložil súdny spis na rozhodnutie krajskému súdu,

- 30. novembra 2006 krajský súd odvolanie žalovaného v 2. rade odmietol z dôvodu, že na jeho podanie nebol oprávnený,
- 17. apríla 2007 okresný súd nariadil termín pojednávania na 4. jún 2007,
- 4. júna 2007 okresný súd pojednávanie odročil s tým, že sťažovateľka oznámi súdu mená svedkov, ktorých navrhuje vypočúť dožiadaným Okresným súdom Veľký Krtíš,
- 24. septembra 2007 okresný súd požiadal dožiadaný Okresný súd Veľký Krtíš o vypočutie svedka, pričom súdny spis mu bol doručený 1. októbra 2007,
- 13. novembra 2007 dožiadaný Okresný súd Veľký Krtíš vykonal výsluch navrhovaného svedka a 22. novembra 2007 bol súdny spis vrátený okresnému súdu,
- 29. novembra 2007 okresný súd nariadil termín pojednávania na 6. február 2008,
- 6. februára 2008 okresný súd odročil pojednávanie na 19. marec 2008,
- 19. marca 2008 sa uskutočnilo nariadené pojednávanie, avšak bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľka písomným podaním z 3. marca 2008 navrhla „*odročenie konania, resp. prerušiť ho až do skončenia konania 22 Cb 35/05, ktoré je vedené na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 4 Obdo 25/07...*“,
- 22. apríla 2009 okresný súd rozsudkom č. k. 26 Cb 35/2005-290 konanie v časti zaplatenia istiny v sume 1 664,30 € zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol,
- 11. mája 2010 krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob 242/2009-379 z 11. mája 2010 odvolaním sťažovateľky napadnutý prvostupňový rozsudok zmenil tak, že zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľke sumu 14 309,80 € s prísl.,
- 8. júla 2010 bolo okresnému súdu doručené dovolanie žalovaného v 2. rade proti rozsudku krajského súdu z 11. mája 2010 s návrhom na odklad jeho vykonateľnosti,
- 23. júla 2010 okresný súd vyzval žalovaného v 2. rade na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie (jeho platba bola realizovaná 6. augusta 2010),
- 2. septembra 2010 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) doručené dovolanie spolu so súdnym spisom na rozhodnutie,
- 25. augusta 2011 bol uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 32/2010 v napadnutej časti zrušený rozsudok krajského súdu z 11. mája 2010 a v rozsahu zrušenia bola vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie,
- 7. októbra 2011 okresný súd doručoval uznesenie najvyššieho súdu účastníkom konania,

- 23. novembra 2011 okresný súd predložil súdny spis krajskému súdu „s poukazom na rozhodnutie NS SR...“,

- 24. januára 2012 na pojednávaní uskutočnenom na krajskom súde právna zástupkyňa vyhlásila, že berie „v tomto konaní žalobu v celom rozsahu späť, nakoľko odporca medzičasom žalovanú sumu navrhovateľovi uhradil a to 01. 03. 2011 aj s príslušenstvom a istinou“; avšak právny zástupca žalovaného v 2. rade so späťvzatím žaloby nesúhlasil; krajský súd pojednávanie odročil na neurčito na účel písomného vyhotovenia uznesenia o nepripustení späťvzatia žaloby,

- 24. januára 2012 krajský súd uznesením „nepripustil späťvzatie žaloby podané dňa 24. 01. 2012“,

- 28. marca 2012 krajský súd predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie,

- 30. apríla 2012 najvyšší súd „odvolacie konanie zastavil“, pričom spis bol krajskému súdu vrátený 11. mája 2012,

- 20. novembra 2012 krajský súd uznesením v napadnutej časti zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 26 Cb 35/2005 z 21. apríla 2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (spis bol okresnému súdu vrátený 22. januára 2013),

- 4. marca 2013 bol súdny spis pridelený na prerokovanie a rozhodnutie novému zákonnému sudcovi,

- 13. mája 2013 okresný súd uznesením sp. zn. 26 Cb 12/2013 (pôvodne sp. zn. 26 Cb 35/2005, pozn.) konanie na základe opätovného späťvzatia návrhu na začatie konania zastavil (sťažovateľka podaním doručeným okresnému súdu 27. februára 2013 okrem späťvzatia vzniesla aj námietku zaujatosti proti všetkým sudcom okresného súdu, pozn.),

- 18. septembra 2013 bol súdny spis spolu s odvolaním predložený krajskému súdu, kde v súčasnosti prebieha odvolacie konanie.

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že po podaní odvolania proti uzneseniu okresného súdu z 13. mája 2013, ktorý na základe späťvzatia návrhu sťažovateľky konanie zastavil a spis spolu s odvolaním 18. septembra 2013 predložil na rozhodnutie krajskému súdu. krajský súd uznesením sp. zn. 2 Cob 241/2013 z 31. marca 2014 uznesenie okresného súdu z 13. mája 2013 o zastavení napadnutého konania potvrdil.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/2014).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom preskúmaného konania je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky na zaplatenie pohľadávky s prísl. za realizovanú dodávku mlieka. Podľa názoru ústavného súdu takéto spory v rámci obchodnoprávných vzťahov tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložené. Metodika a postup rozhodovania v týchto veciach je obsiahnutá v stabilizovanej a pomerne

rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov. Obdobne ústavný súd hodnotí aj sťažnosťou napadnuté konanie, konštatujúc, že jeho doterajší priebeh nemožno pripísať na vrub zložitosti prerokúvanej veci.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na jej ťarchu v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania. Pokiaľ sťažovateľka v priebehu konania navrhovala vyčkat' na rozhodnutie v analogických veciach, ústavný súd konštatuje, že uvedená skutočnosť nemala na priebeh napadnutého konania zásadnejší vplyv, rovnako ako procesné prostriedky, ktoré využívala na ochranu a presadzovanie svojich práv. Ústavný súd taktiež konštatuje, že hoci sťažovateľka svoj návrh zobrala späť a okresný súd uznesením z 13. mája 2013 konanie zastavil, po podaní odvolania proti uzneseniu okresného súdu bola vec predložená krajskému súdu 18. septembra 2013, ktorý o odvolaní rozhodol uznesením až 31. marca 2014, pričom uznesenie okresného súdu z 13. mája 2013 o zastavení napadnutého konania potvrdil. Podľa názoru ústavného súdu možno preto argumentáciu okresného súdu poukazujúceho na účelovosť podania sťažnosti ústavnému súdu akceptovať iba čiastočne.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či mohlo dôjsť k porušeniu označeného základného práva sťažovateľky, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd najmä konštatuje, že tento postup nebol dostatočne efektívny a sústredený. Záver o neefektívnom a nesústredenom postupe okresného súdu v napadnutom konaní trvajúcom takmer 10 rokov vyplýva podľa názoru ústavného súdu z toho, že o právnom základe sťažovateľkou uplatneného nároku nebolo v napadnutom konaní meritórne rozhodnuté. Hoci napadnuté konanie bolo na základe späťvzatia návrhu sťažovateľkou zastavené vzhľadom na to, že jej pohľadávka bola v rámci súvisiaceho exekučného konania uspokojená, právny základ uplatneného nároku sťažovateľky môže byť (ešte bude) predmetom iného konania, keďže odporca popiera opodstatnenosť úhrady pohľadávky, ktorá bola realizovaná v rámci exekučného konania.

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľka obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/096, I. ÚS 7/2011).

Pri konštatovaní neefektívnosti a nesústredenosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní zobral ústavný súd do úvahy najmä tú skutočnosť, že napadnuté konanie ako celok fakticky do jeho skončenia uznesením o zastavení trvalo takmer 10 rokov, čo nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 35/2005 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, vzhľadom na to, že okresný súd uznesením 13. mája 2013 na základe späťvzatia návrhu sťažovateľkou napadnuté konanie zastavil, pričom jeho rozhodnutie po podaní odvolania potvrdil krajský súd uznesením sp. zn. 2 Cob 241/2013 z 31. marca 2014.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 6 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Sťažovateľka poukázala na „výraznú intenzitu zásahov“ do jej práv a ďalej poukázala na to, že „spor sa celkovo vedie už deviaty rok“ a že okresný súd jej „neefektívnou procesnou prácou, proťahovanou nečinnosťou a nezákonnosťami spôsobil a stále spôsobuje mimoriadne ťažkosti“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 26 Cb 35/2005, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval

priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní o jej s'ťažnosti advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal pri prvých dvoch úkonoch právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €, a pri treťom úkone právnej služby vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie s'ťažnosti a stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 predstavuje spolu s režijným paušálom (2 x 7,81 € a 1 x 8,04 €) sumu 417,98 €. Keďže advokátka je platkyňou dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 501,58 €.

Ústavný súd uplatnenú odmenu advokátky za úkon „*d'alsia porada alebo rokovanie s klientom*“ vrátane paušálu 1 x 7,81 € nepriznal, pretože ho nepovažoval za účelné na ochranu namietaného porušenia základného práva s'ťažovateľky.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2014